

FIȘA DISCIPLINEI
anul universitar 2022 – 2023

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclul de studii	Masterat
1.6. Programul de studii	Consiliere Pastorală și Asistență Psihosocială

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	A acțiune pastorală în postmodernitate. Diagnoze și tehnici de intervenție pastorală.			2.2. Cod disciplină	OMR5010		
2.3. Titularul activității de curs	Arhim. Prof. univ. dr. Teofil (Cristian) Tia						
2.4. Titularul activității de seminar	Arhim. Prof. univ. dr. Teofil (Cristian) Tia						
2.5. Anul de studiu	II	2.6. Semestrul	I	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
• Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
• Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					74
• Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					15
• Tutoriat					2
• Examinări					2
• Alte activități (exersări practice)					-
Total ore activități individuale					108

3.7 Total ore studiu individual	108
3.8 Total ore din planul de învățământ	42
3.9 Total ore pe semestru	150
3.10 Numărul de credite	6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Sală dotată cu videoproiector, sistem de sonorizare pentru audiții și laptop</i>
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<i>Sală dotată cu videoproiector, sistem de sonorizare pentru audiții și laptop</i>

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Să se exerseze în utilizarea integrată a aparatului conceptual și metodologic psihologic/teologic pentru a rezolva probleme teoretice și practice ridicate de realitatea psihică și spiritual-duhovnicească individuală și colectivă; C2. Să utilizeze nuanțat și pertinent criterii și metode de evaluare psihologică-duhovnicească pentru a formula judecăți de valoare și a fundamenta decizii constructive pentru problematica psihologică și spiritual-pastorală individuală și colectivă; C3. Să elaboreze proiecte/programe profesionale utilizând inovativ un spectru variat de metode psihologice și pastoral-misionare;
Competențe transversale	CT1. Să dobândească competența de a-i exersa pe credincioși în slujirea semenilor, în viața de comuniune și în mărturia creștină; să aibă forță de convingere și potențial de implicare corespunzătoare în acțiunile social-caritative; să manifeste deschidere față de ideea înființării unor centre sociale și de consiliere psiho-pastorală în viitoarea parohie; CT2. Să-și formeze un spirit critic atent la deviațiile propriilor păstoriți, conștientizând „inteligenta” specifică faptului religios.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none">• Deprinderea masteranzilor cu analiza, practica și prognoza pastorală, cunoașterea mecanismelor pastorale de intervenție în parohie, familiarizarea lor cu paradigmele teoretice și practice psiho-pastorale performante;
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none">• Exersarea potențialului masteranzilor de a răspunde într-o manieră pastoral-duhovnicească la provocările pe care realitatea complexă postmodernă din parohiile urbane și rurale ale României Europene le face viitorilor lideri de comunitate (preoți, asistenți sociali, psihologi) urmărind în acest sens: a. familiarizarea studenților cu conceptele fundamentale din Psihoterapia Pastorală; b. punerea în context pastoral-local a tendințelor și a liniilor majore de evoluție a evenimentelor la nivel mondial, european și național; c. reflectarea la nivel local-parohial a gândirii și acțiunii Bisericii la nivel patriarhal-sinodal și eparhial; d. exersarea capacității lor de a da răspunsurile potrivite la frământările credincioșilor dornici de progres duhovnicesc, în contextul cultural postmodern.

	<ul style="list-style-type: none"> Să cunoască modurile de „construcție” a unei solide „culturi a inimii”, evitând riscurile unei intervenții pastorale diletante; Să cunoască marile erori ale consilierii pastorale neprofesioniste, știind evita metodic invitațiile la comoditate pe care le face societatea postmodernă; să distingă și să elimine elementele specifice manipulării în atitudinea și comportamentul propriu și al semenilor; să știe propune, iar nu impune credința;
--	---

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Scleroza modernității. Analiză a degenerărilor post-iluministe. Profilaxii pastorale. Paradoxul lui Karl Lowith: „Civilizația născută din creștinism este creștină în origine și anti-creștină în rezultat”. Mutațiile „de structură”, iar nu „de conjunctură”, din lumea contemporană, restructurări ale mentalului colectiv aflat în ruptură cu marea traducție culturală a modernității;	Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.	
2. Reflecția responsabilă asupra paradigmei culturale contemporane , datorie prioritară a păstorului de astăzi; imersia în Tradiție finalizată cu o reîntinerire a vieții duhovnicești a Bisericii de azi; Noul areopag de propovăduire a Evangheliei: mentalul colectiv; concurența istorică „credință-rațiune” și adevărata învingătoare;	Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.	
3. Postmodernitatea substituie rațiunea cu instinctul? subcultura de masă a plăcerilor; formarea pastorală autentică și obiectivul „de prelucrat”: etajul emoțional și cel cerebral; eliminarea răului prin creșterea omului în „putere de a iubi”;	Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.	
4. Cercul vicios al ultra-economismului și mecanismele depozitării treptate de libertate , consumismul: formă cea mai degradată a materialismului; Instituțiile – forme manipulative de opresiune în folosul unora? Codul etic formulat de modernitate; evitarea conflictelor printr-un comportament luminat de o Rațiune Universală;	Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.	
5. Revoluția bio-tehnologică și efectele ei ; provocările pastorale ale ingineriei genetice și amenințările făcute nucleului creștin al civilizației noastre; Analiză pastorală a dilemelor Modernității: 1. Sciziunea dintre prescripțiile moralei creștine și legislația civilă; 2. Definirea ideii de „progres”; 3. Distincția dintre „războaiele drepte” și nedrepte;	Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.	
6. Fluctuația contemporană între secularizare și resacralizare ; înclinația spre metafizică a minții umane; chestiuni cu puternic potențial metafizic excluse dezbaterii publice; Drama culturii laice: abandonarea la conștiința privată a problemei adevărului; corозиunea agnosticismului, relativismului;	Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.	
7. Un program pastoral operativ : penetrarea țesutului social cu mesajul creștin prin crearea de spații de discuție publică, de analiză, de reflecție și propuneri concrete; căi de a te opune uraganului secularizator din planul valorilor;	Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.	

<p>8. Dominația relativismului moral în societățile bunăstării materiale „instalate” confortabil în istorie; Universul axiologic al tinerilor de astăzi. Sensul existenței concrete cotidiene. Concepte deprimante din punct de vedere pastoral: ateism practic, raționalism exacerbat, materialism hedonist. Psihoterapie pastorală;</p>	<p>Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.</p>	
<p>9. Rolul predominant al mass-mediei în demersul educativ-formativ contemporan. „Școlile paralele”, „individul antenelor” și dezrădăcinarea postmodernă; Fractura cultură/religie și economie/tehnologie; Pedagogia, pastorală și educația interculturale – urgență a timpurilor noastre; credința reactivă și credința prospectivă;</p>	<p>Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.</p>	
<p>10. Noi instrumente de convertire și edificare permanentă a comunității eclesiale; Cunoașterea conținutului doctrinar propus de Biserică într-o manieră fundamentată critic; Reflexul obsesiv de „a supune totul la verificare”; Pastorală și concepția dinamică despre Adevăr. Ierarhia „adevărurilor”;</p>	<p>Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.</p>	
<p>11. „Sacrificiul face parte din definiția omului”. Religiiile și sensul jertfei; Antropologia teologică a sacrificiului; Experiența biblică agrară și nomadă; Sacrificiul uman arhaic în subconștientul colectiv; sacrificiul de masă; spiritualizarea și interiorizarea sacrificiilor;</p>	<p>Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.</p>	
<p>12. Anatomia psiho-pastorală a postmodernității. Contextualizarea culturală a acțiunii pastorale în România contemporană; De la optimismul marilor performanțe din modernitate (Revoluțiile: culturală, științifică, politică și industrială) la depresia produsă de marile decepții ale postmodernității;</p>	<p>Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.</p>	
<p>13. Martirul și călăul – în perspectivă pastorală; condiția creștină în orizontul modelului hristic; Sistemele totalitare și eliminarea categoriilor „culpabile”; Dezvăluirea „lucrurilor ascunse de la întemeierea lumii” (Matei 13,35); Sacrificiul la români. Fără jertfă, creștinismul „intră în putrefacție”.</p>	<p>Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.</p>	
<p>14. Agonia și crizele modernității; orizonturile postmoderne: Dincolo de expectativele sociale uriașe; Creștinismul și cultura post-modernă: incompatibilități structurale.</p>	<p>Dezbateri, expunere interactivă de poziții, audiții, prezentări Power Point cu imagini.</p>	
<p>8.2 Seminarii</p>		
<p>1. Indicii concrete ale unui proces în curs, de „lepădare” a creștinismului: anticreștinismul în România, ca „trădare” națională și alienare; condiția postiluministă contemporană; atractivitatea creștinismului astăzi și forța lui de „seducție”;</p>	<p>Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.</p>	
<p>2. Valori/reguli unanim recunoscute de omenirea contemporană; Trebuie religia să „dicteze” normele de comportament public? Conceptul de „om” în cultura iluministă și în cea creștină; Omul – singura făptură creată de Dumnezeu „pentru ea însăși”;</p>	<p>Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.</p>	
<p>3. Urgența primordială a Pastoralii Ortodoxe: restituirea primatului persoanei asupra lucrurilor, a unei viziuni transcendente asupra celei imanente; reînnoirea continuă din interior în optica comuniunii</p>	<p>Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.</p>	

4. Principii pastorale de acțiune în postmodernitate: credința creștină trebuie să aibă un impact real asupra tuturor sectoarelor vieții publice; vocația Evangheliei este aceea de a transforma creator/transfigura comportamentele individuale și sociale	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
5. Sfidările „secularismului tehnocratic”: de la „ <i>homo ludens</i> ” la „ <i>homo faber</i> ”; primatul tehnicii asupra eticii; al relativului asupra absolutului; atrofiera metafizicii; tipuri de cultură antropologică antagoniste: umanistă tradițională și științifică-neoiluministă	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
6. Teza iluministă a indiferenței publice față de adevăr: creșterea nivelului bunăstării materiale și criza solidarității; permisivismul și conformismul față de modele trecătoare; comoditatea fizică și cultura instinctelor;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
7. Urgență pastorală: seva Evangheliei trebuie să pătrundă ethosul comunității umane: 1. Modelele de comportament tipice unui mediu; 2. Criteriile de judecată; 3. Valorile dominante; 4. Obiceiurile și tradițiile; 5. viața familială, socială, politică etc.; Evoluția credinței de la ipoteza ideologică - „simpla presupunere că Dumnezeu există” la dimensiune a vieții și orientare existențială	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
8. Conflictul dintre adevăr și votul majorității: intersectarea democrației cu creștinismul și sinteza dintre credință și cultură ca exigență a culturii; Tentativele consecutive de descreștinare a Europei; o nouă „ofertă” de spiritualitate pentru Europa;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
9. Priorități pastorale mondiale: reconcilierea cu Creația și spiritul „capitalismului sălbatic”, fundamentat pe filosofia individualismului și a egoismului; interdependența planetară a popoarelor lumii de astăzi; mondializarea crizelor impune depășirea culturii individualiste;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
10. Demnitatea umană și dependența de Absolut: Civilizația contemporană – o epocă a contrastelor; Societatea postcreștină? Indicii clarificatoare; promovarea cu dezinvoltură a unui secularism feroce; Conviețuirea într-o cultură disprețuitoare a valorilor credinței;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
11. Profilul postiluminismului. Iluminismul și epoca umanismului militant; atitudinea dușmănoasă față de „mister”; Experiența de „conexiune universală” și simțul mistic; neurologia și „efectul de ansamblu”; Transfigurarea doctrinarului în spațiul iudaic; Raportul dinamic: slujbă liturgică, morală-aseză, doctrină; Experiența mistică și „revelațiile private”. Coordonate hermeneutice;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
12. Dumnezeu - „incomodul” din cultura transgresiunii. Problema primatului între credință și rațiune; inteligența artificială; imagistica prin rezonanță magnetică și mutațiile din hipotalamus; raționalitatea credinței;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
13. „Homo brutalis” și dogmele iluminismului ateu; Procesul de „umanizare” are loc doar asimilând valorile propuse de Mântuitorul Hristos; marile direcții de faliment ale Modernității; Seducția principiului „orice instinct este lege”;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
14. Convertirea conștiințelor; prioritatea de acțiune asupra factorilor de decizie, care trebuie să dobândească convingeri creștine;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

1. Isidor Baumgartner, *Psicologia Pastorale*, Roma, Edit. Borla, 1993;
2. Idem, *La relazione pastorale di aiuto. Camminare insieme*, Torino, Edizioni Camilliane, 1993; p. 167-177;
3. Angelo Brusco, Il colloquio con i malati gravi e in fase terminale, în *Anime e corpi* 118(1985),
4. Bruno Giordani, *La psicologia in funzione pastorale. Metodologia del colloquio*, Brescia, Edit. Scuola, 1981;
5. Christos Yannaras, *Contra Religiei*, București, Edit. Anastasia, 2011;
6. Andrew Newberg – Mark Robert Waldman, *Cum ne schimbă Dumnezeu creierul. Descoperirile inovatoare ale unui prestigios neurolog*, București, Edit. Curtea Veche, București, 2009;
7. Horea Roman-Patapievici, *Omul recent*, București, Edit. Humanitas, 2010;
8. Emilianos Timiadis, *Preot, parohie, înnoire*, București, Edit. Sofia, 2001;
9. Ioan Suci, *Eroism. Terapie contra mediocrității*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2001;
10. William Basil Zion, *Eros și transfigurare*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2001, în traducerea lui Ioan Ovidiu Bobăilă;
11. Tomas Spidlik – Marko Ivan Rupnik, *Teologia Pastorală. Pornind de la frumusețe*, Târgu-Lăpuș, Edit. Galaxia Guttenberg, 2007;
12. Evandro AGAZZI, *La scienza non è solo un sapere*, in *Cultura scientifica e interdisciplinarietà*, ed. "La Scuola", Brescia, 1994, pp. 43-51; *Tra Scienza e scetticismo*, in *Il mondo incerto* (a cura di Pera), ed. Laterza (Sagittari Laterza - 74), Roma-Bari, 1994, pp. 85-104.
13. Antonio Maria BAGGIO, *Scienza e bellezza*, in *Nuova Umanità*, n°57/1988, pp. 33-47;
14. Achille ARDIGO' - Franco GARELLI, *Valori, scienza e trascendenza. Una ricerca empirica sulla dimensione etica e religiosa fra gli scienziati italiani*, ed. Fondazione Giovanni Agnelli, Torino, 1989;
15. Carlo BORASI, *Scienza e teologia. Ragioni di un dialogo*, ed. Dehoniane, Bologna, 1993.
16. Ennio BROVEDANI, *Le dimensioni etiche della ricerca scientifico-tecnologica*, in *La Civiltà Cattolica*, q. 3437 (1993), III, pp. 382-387.
17. George V. COYNE, *Religione e scienza: tradizione e attualità*, in *Civiltà Cattolica*, q. 3396 (1991), IV, pp. 585-592;
18. Christopher J. CORBALLY, *Scienza e fede: il punto di vista di un astronomo*, in *La Civiltà Cattolica*, q. 3459-3460 (1994), III, pp. 274-283.
19. Jacques DERRIDA, *Fede e sapere. Le due fonti della "religione" ai limiti della semplice ragione*, in *Annuario Filosofico Europeo: La Religione* (a cura di Jacques DERRIDA e Gianni VATTIMO), ed. Laterza, Roma-Bari, 1995, p. 3-74;
20. Fiorenzo FACCHINI, *Le origini dell'uomo: le ragioni della scienza e le ragioni della fede*, in *Sette e Religioni*, 4/1991, pp. 621-647.
21. Franco Ferrarotti, *I limiti della scienza e il suo illusorio trionfo*, in *Una fede senza dogmi*, ed. Laterza, Roma-Bari 1990, pp. 69-98;
22. Michael Paul GALLAGHER, *A proposito di un recente dialogo su Dio e scienza*, in *La Civiltà Cattolica*, q. 3430 (1993), II, pp. 327-338.
23. Carlo Maria MARTINI, *Orizzonti e limiti della scienza. Decima cattedra dei non credenti*, ed. Raffaello Cortina, Milano, 1999;

24. Arhim. Teofil Tia, *Reînnoire profetică și fidelitate față de Tradiție: exigențe pastorale ale epocii post-iluministe*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2011, p. 700.
25. *Elemente de Pastorală Misionară pentru o societate post-ideologică*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2003.
26. Idem, *Reîncreștinarea Europei? Exegeza religiei în misiologia și pastorală occidentală contemporană*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2001;
27. Idem, *Il dramma della solitudine in una societa' dei consumi*, Vicenza, Edit. LIEF, 2011, p. 33.
28. Idem, *Fertilizarea creștină a culturii*, Edit. Reîntregirea, Alba-Iulia, 2003;
29. Idem, *Pastorală misionară într-o Europă descreștinată. Exigențe și priorități*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009, 28 p.
30. Idem, *Pastorația în mediile urbane industrializate. Analiză teologico-pastorală a urbanității*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
31. Idem, *Țigani: radiografie unei etnii fără frontiere. Pentru o pastorală a romilor*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
32. Idem, *Toamna vieții. O invitație la reflecție pastorală*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
33. Idem, *Expansiunea noilor mișcări religioase. Lectură pastorală a fenomenului sectar*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
34. Idem, *Noțiunea de „sărăcie” în cultura postmodernă. Pentru o pastorală a săracilor erei post-industriale*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
35. Idem, *Pedagogia pastorală și criza valorilor*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
36. Idem, *Strategii de comunicare a credinței. Cateheza în universul cultural al adulților de astăzi*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
37. Idem, *Pastorația tinerilor în era postmodernă. Tendințele socio-culturale ale lumii contemporane*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
38. *„Dezvăluiri ale lucrurilor ascunse de le întemeierea lumii” (Matei 13,35). Condiția umană între violență, sacrificiu și crimă. Retrospectivă pastoral-istorică*. Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
39. *Enciclopedia di pastorale. Fondamenti* (a cura di Bruno Seveso e Luciano Pacomio), Edizioni Piemme, Casale Monferrato, 2000, 700 p.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Cursul urmărește abilitarea a masteranzilor cu munca în echipă, distribuția corespunzătoare a parcelor de acțiune, intervenția profesionistă pe un culoar de competență bine delimitat, corespunzător propriilor competențe etc.

11. Evaluare

Tip activitate	11.1 Criterii de evaluare	11.2 metode de evaluare	11.3 Pondere din nota finală
11.4 Curs		<i>Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect extras de student</i>	20%
		<i>Evaluare scrisă</i>	50%
11.5 Seminar/laborator	<i>Verificare pe parcurs</i>	-	
	<i>- Activitate la seminar</i>	<i>Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice</i>	20%
		<i>Implicare în dezbaterile de la seminar</i>	10%

11.6. Standard minim de performanță: *Cunoașterea a jumătate din temele tratate și dezbătute la orele de curs și seminar;*

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

24 aprilie 2022

Data avizării în catedră

Semnătura Director de Departament

.....